

Den sidste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1959 til 31. marts 1960.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3191, finansudvalgets tillægsbetænkning i tillæg D. sp. 2601).

Der var stillet 503 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen, Fuglsang, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen:*

Til § 21.

1) I den foreslåede tekstanmærkning nr. 1, stk. 1, 5.-9. linje, udgår ordene „Værnepligtige menige 4 kr. 00 ø. pr. dag“ og erstattes af: „Værnepligtige menige 4 kr. 00 ø, pr. dag“.

2) I samme tekstanmærkning udgår i stk. 2, 2. linje, ordene „efter fradrag af eventuel tjenstlig gæld m. v.“.

3) I samme tekstanmærkning efter stk. 2 indføjes som nyt stykke:
„Stk. 00. Værnepligtige menige erholder endvidere vederlagsfrit vask og toiletartikler samt 10 cigaretter daglig og en orlovsrejse månedlig.“

4) Ny tekstanmærkning. (Nedsættelse af den militære tjenestetid).

Efter nr. 22 indsættes som ny tekstanmærkning:

„Nr. 00.

Den militære tjenestetid nedsættes til 12 måneder for værnepligtige ved våbenarter, der tidligere har haft sådan eller kortere tjenestetid.“

Til § 28.

5) I tekstanmærkning nr. 2, sidste linje, ændres „30 mill. kr.“ til: „60 mill. kr.“

Ændringsforslagene sættes først til forhandling.

Udvalgets ordfører (*Lars P. Jensen*): Finansudvalget har efter forslaget anden behandling, som det fremgår af betænkningen, haft samråd med undervisningsministeren, justitsministeren, ministeren for Grønland, ministeren for offentlige arbejder, arbejdsministeren og landbrugsministeren, og finansudvalget har i den forløbne del af folketingsåret 1958-59 afholdt 52 møder, hvoraf 25 møder har været anvendt til gennemgang af forslag til finanslov for 1959-60 og ændringsforslagene hertil. Med det seneste møde den 18. marts 1959 har finansudvalget i folketingsåret 1958-59 behandlet 246 aktstykker.

Finansudvalget eller finansudvalgets byggeudvalg har aflagt besøg på forskellige institutioner, hvorfra der har været sager til behandling, og jeg vil, som jeg gjorde ved tredje behandling sidste år, gerne understrege, at det er udvalgets opfattelse, at disse besøg — må jeg sige på åstedet — har stor betydning, når den enkelte sag eller institution skal vurderes. Det har også betydning, at udvalget får kendskab til de fagfolk, der har med den pågældende sag at gøre: arkitekter, ingeniører og institutionens ledere og embedsmænd.

Jeg kan nævne, at hele udvalget eller byggeudvalget har besøgt: Landøkonomisk Forsøgslaboratorium og statens gårde ved Hillerød, Trollesminde og Favrholt, Viborg katedralskole, statens seruminstitut, Krogerup Højskole og Gurrehus, Københavns universitet, Brede Klædefabrik og modelforsøgene vedrørende Hanstholm havn, fritidshjemmet i Geislersgade, Frederiksborg statsskole og Stutgården i Hillerød.

Der er i tillægsbetænkningen stillet i alt 503 ændringsforslag, og det samlede resultat af disse ændringsforslag andrager en merindtægt på 39 476 782 kr. i forhold til finanslovsforslaget.

Jeg skal gøre nogle bemærkninger vedrørende nogle af ændringsforslagene og tage

[Lars P. Jensen.]

dem i den orden, hvori de står på den for- tegnelse, der er omdelt til medlemmerne.

For statsministeriets vedkommende har jeg ingen bemærkninger at gøre.

Vedrørende udenrigsministeriet, lovfor- slagets § 10, skal jeg sige, at merudgiften på denne konto, i alt ca. 2,1 mill. kr., i første række skyldes en forøgelse af tilskuddet til internationalt humanitært hjælpearbejde på ca. 820 000 kr. samt Danmarks bidrag til opretholdelse af De Forenede Nationers be- redskabsstyrke i det mellemste østen, ca. 628 000 kr.

For landbrugsministeriets vedkommende, det er § 11, er der en stigning på 898 511 kr. Deraf er de 576 548 kr. til Det danske Hede- selskabs virksomhed.

Vedrørende fiskeriministeriet, § 12, har jeg ingen bemærkninger.

Indenrigsministeriet, § 13. Af merudgif- ten på ca. 21 mill. kr. skyldes 14,4 mill. kr. en forøgelse af tilskuddet til regulering af den amtskommunale grundskyld for landbrugs- ejendomme. På finanslovforslaget er dette tilskud optaget med 10,8 mill. kr., men efter at forrentningsprocenten for 1958 er opgjort til 2,36, kan det amtskommunerne tilkom- mende statstilskud opgøres til 25,2 mill. kr. Hertil kommer forøgede udgifter til civil- forsaret på ca. 5 mill. kr., hvoraf 3,7 mill. kr. falder på udgifter ved den kommunale hjælpetjeneste, 800 000 kr. på udgifter til civilforsvarsmateriel og 500 000 kr. på ud- gifter til signal- og varslings-tjenesten.

§ 14: boligministeriet. Af merudgiften på ca. 2 mill. kr. skyldes ca. 1,8 mill. kr. forøgede udgifter til vedligeholdelse af de under boligministeriet administrerede slotte og andre bygninger.

§ 15: arbejds- og socialministerierne. Af merudgiften på ca. 5,3 mill. kr. falder 4,5 mill. kr. på tilskud til kommunernes børne- værnudsudgifter i henhold til lov nr. 25 af 5. februar 1958, hvilke udgifter tidligere er afholdt over § 24, den fælleskommunale udligningsfond.

Ændringsforslag nr. 182 angår mødre- hjælpsinstitutionerne uden for København. Det drejer sig om honorar til formændene for bestyrelserne og betyder en forhøjelse af beløbet med 12 915 kr. Dette ændrings- forslag er ikke tiltrådt af venstres og det

konservative folkepartis medlemmer af ud- valget.

Ændringsforslag nr. 187 er stillet af et mindretal, venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget, og drejer sig om leje af nye lokaler til mødre- hjælpsinstitutionen i Ålborg. Mindretallet ønsker beløbet nedsat med 24 720 kr.

Ændringsforslag nr. 192 er stillet af sam- me mindretal og angår honorarer til det i henhold til mødrehjælpslovens § 6 A, stk. 3, nedsatte nævn. Mindretallet ønsker, at et beløb på 33 390 kr. skal udgå af finans- lovforslaget.

Ændringsforslag nr. 193 om et beløb på 51 500 kr. til leje af lokaler til socialforsk- ningsinstituttet er ikke tiltrådt af venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

Ministeriet for offentlige arbejder. Tager vi først § 2, statsvirksomhederne, vil vi se, at af den samlede merudgift på ca. 3,5 mill. kr. kan ca. 2,1 mill. kr. henføres til statsbanerne, hvor der er merudgifter til brændsel og olie på 0,4 mill. kr. og en for- øget udgift i anledning af gensidig færge- benyttelse til udenlandsk forbindelse på 1 mill. kr. På postvæsenets budget er der en merudgift på ca. 1,6 mill. kr. til overar- bejdspenge, natpenge m. v. som følge af de med virkning fra 1. december 1958 gennemførte forhøjelser af satserne. På statshavnens budget forekommer merud- gifter på sammenlagt ca. 200 000 kr., me- dens der på statens opmudringsmateriel er en merindtægt på ca. 360 000 kr.

Til § 16 har jeg ingen bemærkninger.

§ 26, de til vejformål m. v. bestemte indtægter. De til denne konto fra § 1 over- førte indtægter, afgift af motorkøretøjer, omsætningsafgift og benzinafgift, forhøjes med 43 mill. kr., medens der til gengæld er merudgifter på ca. 9,3 mill. kr., hvoraf 6,5 mill. kr. er forøgede tilskud til vej- fondsarbejder og de 2,8 mill. kr. er refu- sion af vægtafgift for rutebiler.

På § 27, anlægsudgifter under ministeriet for offentlige arbejder, er der budgetteret en samlet udgiftsstigning på i alt 49,1 mill. kr. De væsentligste poster er følgende: statshavnene 1½ mill. kr., Kastrup luft- havn 10 mill. kr., den kgl. grønlandske handel, det er et stålskib til kysttrafikken,

[Lars P. Jensen.]

1,6 mill. kr., tandlægehøjskolen i Århus 1,8 mill. kr., rigshospitalet 9,6 mill. kr., statsbiblioteket i Århus 4 mill. kr., H. C. Ørstedinstituttet 8 mill. kr., zoologisk centralinstitut 1 mill. kr., opmålingsskibe fortrinsvis til Grønland 3,6 mill. kr.

Ændringsforslag nr. 424 vedrører en forhøjelse på 10 mill. kr. til udbygningen af Københavns lufthavn og er ikke tiltrådt af venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

§ 9: ministeriet for Grønland. Den samlede merudgift på ca. 2 mill. kr. fordeler sig på en række konti, men kan hovedsagelig henføres til lønstigninger og øgede udgifter til bygningsvedligeholdelser.

Ændringsforslag nr. 428 vedrører en lufthavnbygning ved Sdr. Strømfjord i Grønland. Det er stillet af et mindretal, nemlig 3 af venstres 5 medlemmer i udvalget, de ærede medlemmer hr. Anders Andersen, hr. Damsgaard og hr. Henry L. W. Jensen, samt det konservative folkepartis medlemmer af udvalget, og det tilsigter, at et beløb på 6 mill. kr. til ovennævnte formål skal udgå af finanslovsforslaget.

§ 17: handelsministeriet. Når denne konto opføres med en mindre udgift på 12,8 mill. kr., skyldes det, at man i forbindelse med budgetoplægningen har overført indtægter på 17,2 mill. kr., forskellige gebyrer og sportler, fra § 1 til nærværende konto, hvilket jeg i øvrigt også gjorde nogle bemærkninger om ved lovforslagets anden behandling. Forslaget er således i realiteten udtryk for en merudgift på 4,4 mill. kr., der bl. a. fremkommer ved et tilskud på i alt 5,1 mill. kr. til egnsudviklingsforanstaltninger, medens redernes skoleskibsafgift budgetteres godt 400 000 kr. højere end tidligere som følge af den ved lov nr. 351 af 19. december 1958 gennemførte ændring af afgiften.

Ændringsforslag nr. 234 vedrører egnsudviklingsrådet. Det drejer sig om udgifter til projektering og undersøgelser samt andre udgifter på i alt 5,1 mill. kr. og er ikke tiltrådt af venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

Ændringsforslag nr. 503 omfatter den tekstanmærkning, der giver handelsministeren bemyndigelse til at benytte et beløb på op til 50 mill. kr. til egnsudviklingspro-

jekter. Dette forslag er ikke tiltrådt af venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

§ 18, justitsministeriet, har jeg ingen bemærkninger til, og § 19, kirkeministeriet, har jeg heller ingen bemærkninger til.

§ 20: undervisningsministeriet. Her er merudgiften beregnet til ca. 9,6 mill. kr., og den fremkommer bl. a. derved, at tilskud i henhold til friskoleloven forhøjes med ca. 1,1 mill. kr. Tilskuddene til kommunale og højere alment skoler forhøjes med ca. 9 mill. kr. og til Århus universitet med ca. 1½ mill. kr., og samtidig formindskes tilskuddene til pensionsudgifter ved skolevæsenet med ca. 7,6 mill. kr. Denne nedsættelse af pensionsudgifterne er fremkommet på følgende måde. Undervisningsministeriet havde skønnet ved finanslovsforslagets fremsættelse, at beløbet ville være 51,6 mill. kr. Dette skøn betvivlede finansudvalget og bad ministeriet om en fornyet overvejelse, og efter denne overvejelse, der byggede på nyere beregninger, fremkom der et beløb på 44 mill. kr., altså den nævnte nedsættelse på 7,6 mill. kr.

Ændringsforslag nr. 287 vedrører bortfald af forhøjelsen af tilskud til Arbejderhøjskolen på Frederiksberg og Arbejdernes Oplysningsforbund, et beløb på 13 800 kr. Det er stillet af et mindretal, venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

Ændringsforslag nr. 377 vedrører det kgl. teater og går ud på at nedsætte tilskuddet til den nye malersal med 595 000 kr. Det er stillet af et mindretal, venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Poul Claussen.

Ændringsforslag nr. 384 vedrører et ekstraordinært tilskud til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense til et beløb af 240 750 kr. Det er stillet af undervisningsministeren og tiltrådt af et mindretal, socialdemokratiets medlemmer af udvalget og det radikale venstres medlem af udvalget.

§ 21, forsvarsministeriet, har jeg ingen bemærkninger at gøre til.

På § 1, skatter og afgifter, medfører ændringsforslagene en merindtægt på 122 mill. kr., men i forbindelse med den ændrede opstilling af § 17 har man fra § 1 til § 17 overført et indtægtsbeløb på i alt ca. 17,2

[Lars P. Jensen.]

mill. kr., hvorefter ændringsforslagene til § 1 sammenlagt omfatter et beløb på ca. 104,8 mill. kr. Det nævnte merprovenu på 122 mill. kr. fremkommer således: for skat- ternes vedkommende er der budgetteret en stigning i ejendomsskylden på 2 mill. kr., indkomstskat af selskaber er beregnet til at falde med 15 mill. kr., formueskatten er beregnet til at stige med 5 mill. kr. Det vil altså sige, at de direkte skatter anslås at ville gå ned med 8 mill. kr.

Provenuet af forbrugsafgifterne anslås at ville stige og falde med følgende beløb: told: + 15 mill. kr., afgiften på spiritus, vin og øl: + 25 mill. kr., afgiften på tobak: + 75 mill. kr., afgiften på parfume: + 1 mill. kr., afgifter i henhold til lov nr. 43 af 14. marts 1955: + 20 mill. kr., afgifter i henhold til lov nr. 44 af 14. marts 1955: ÷ 10 mill. kr., afgift af motorkøretøjer: + 16 mill. kr., omsætningsafgift af motorkøretøjer: ÷ 7 mill. kr., afgift af benzin: + 25 mill. kr., tillægsafgift af benzin: + 14 mill. kr. Provenuet af forbrugsafgifterne bliver således i alt 174 mill. kr. Herfra går overførsel til vejfonden med 43 mill. kr., således at der bliver en stigning i provenuet af forbrugsafgifterne på i alt 131 mill. kr.

Under gebyrer anslås provenuet af afgiften af spil og væddeløb at ville falde med 1 mill. kr. Det vil sige, at når man trækker nedgangen i provenuet af de direkte skatter og afgifter plus nedgangen i provenuet af afgiften af spil og væddeløb fra stigninger i forbrugsafgifternes provenu, fremkommer der en samlet stigning på § 1 på i alt 122 mill. kr.

Ændringsforslagene stilles som følge af et ændret skøn på grundlag af de senest foreliggende regnskabstal, idet der samtidig er taget hensyn til forskellige afgiftsomlægninger.

Vedrørende § 3, renter og afgifter, skyldes den foreslåede reduktion af renteindtægterne på i alt ca. 14,2 mill. kr., at der nu budgetteres en renteudgift på 4 mill. kr. til det i forbindelse med konvertering af den bundne opsparing optagne $5\frac{1}{4}$ pct. statslån 1959-1967 og $3\frac{1}{2}$ mill. kr. til præmieudbetalinger til det i samme anledning emitterede statspræmieobligationslån. Endvidere stiger renterne af den udenlandske statsgæld med 7,6 mill. kr. som følge af

det i USA optagne $5\frac{1}{2}$ pct. lån på 20 millioner dollars.

Af de 503 ændringsforslag er 491 tiltrådt af hele udvalget. 12 ændringsforslag, nemlig numrene 182, 187, 192, 193, 234, 287, 377, 384, 424, 428, 441 og 503, er stillet af et mindretal eller tiltrådt af et flertal eller af et mindretal, således som jeg har redegjort for det.

De 491 ændringsforslag kan jeg på hele udvalgets vegne anbefale.

Jensen-Broby: Idet jeg henholder mig til de udtalelser, finansudvalgets ærede ordfører har fremsat, vil jeg knytte nogle få bemærkninger til de ændringsforslag, mit parti og til dels det konservative folkeparti stiller til finanslovforslaget.

Ændringsforslag nr. 182 drejer sig om honorarer til formændene for bestyrelserne for mødrehjælpsinstitutionerne uden for København. Der har vi ikke villet være med til at give de foreslåede honorarer; det drejer sig om 12 915 kr.

Ændringsforslag nr. 187 er stillet af det venstre-konservative mindretal og drejer sig om leje af nye lokaler til mødrehjælpsinstitutionen i Ålborg. Vi synes, det er meget dyre lokaler, og kan ikke stemme for den foreslåede bevilling. Det drejer sig om 24 720 kr.

Dernæst stiller mindretallet ændringsforslag nr. 192. Det går ud på bortfald af den foreslåede bevilling til honorarer til det i henhold til mødrehjælpsloven nedsatte nævn. Vi foreslår, at kontoen udgår. Det drejer sig om 33 390 kr.

Ændringsforslag nr. 193 drejer sig om leje af lokaler til socialforskningsinstituttet. Også denne bevilling går vi imod. Det drejer sig om 51 500 kr.

Ændringsforslag nr. 234 gælder projektering og undersøgelser angående egnsudviklingen. Det drejer sig om 5 100 000 kr., og da vi gik imod loven, må vi også i finansudvalget gå imod den foreslåede bevilling.

Ændringsforslag nr. 287 går ud på bortfald af den foreslåede forhøjelse af tilskuddet til Arbejderhøjskolen på Frederiksberg og Arbejdernes Oplysningsforbund. Det drejer sig om 13 800 kr.

Ændringsforslag nr. 377 går ud på bortfald af den foreslåede bevilling til en ny

[Jensen-Broby.]

malersal på det kongelige teater. Det drejer sig om 595 000 kr., idet vi har foreslået summen 765 600 kr. nedsat med dette beløb.

Ændringsforslag nr. 384 drejer sig om tilskud til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense. Når vi ikke har villet være med til at yde dette tilskud, er det, fordi vi efter forhandling i fjor om sagen af undervisningsministeriet fik løfte om, at der ville blive fremsat lovforslag herom. Vi kan ikke finde os i, at sagen stadig bliver udskudt, vi må have den ordnet ved lov. Principielt er vi ikke modstandere af byorkestrene, men stemmer imod bevillingen, fordi vi gennem en lov ønsker at få faste regler på dette område.

Ændringsforslag nr. 424 gælder overskridelsen af udgifterne til bygningen af Københavns lufthavn. Det drejer sig om 10 mill. kr. Vi var i sin tid imod det dyre byggeri, man gennemførte, og pegede på, at bygningerne måtte kunne bygges billigere. Vi gik med til alle bevillingerne vedrørende startbaner og landings- og lysanlæg, men mente, at bygningerne kunne gøres billigere. Vi fik dengang løfte om, at det var i overkant, man havde budgetteret. Nu kommer man, allerede inden byggeriet er færdigt, med anmodning om en ekstra bevilling på 10 mill. kr., og den må vi stemme imod.

Det næste er ændringsforslag nr. 428, om bortfald af den foreslåede bevilling til en lufthavnsbygning i Sdr. Strømfjord. Jeg vil om dette forslag sige, at der er 3 af venstres medlemmer og det konservative folkepartis medlemmer, der stiller dette forslag, medens det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og jeg går ind for bevillingen. At forslaget i sin tid kom frem, skyldtes, at amerikanerne på Sdr. Strømfjord forbød SAS at lade passagererne opholde sig inden for basen. Derfor var det nødvendigt at skabe en bygning. Så sagde man: er det nødvendigt at skabe så stor en bygning som den, der er foreslået? Jeg gik ud fra, at det var nødvendigt, fordi forholdene er sådan på Sdr. Strømfjords landingsplads, at der ved uheldig vindretning kan komme til at strande 2 maskiner, en fra hver side, og der herefter kan være flere hundrede mennesker, der skal indkvarteres. Jeg kan ydermere sige, at når SAS

ikke skulle ind i billedet, var det, fordi bygningerne i lufthavnene alle steder, ikke alene her i Danmark, men også i Sverige og Norge, er statens og SAS er lejer eller forpagter. Vi gik fra SAS ind på at forrente og afdrage summen på 6 mill. kr. i 6 år, og hvis der blev fløjet ud over de 6 år, har forrentning og afdrag fuldstændig dækket den garanti, vi er gået ind i. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og jeg stemmer altså for de 6 mill. kr., medens mine øvrige partifæller og de konservative stemmer imod.

Ændringsforslag nr. 441 drejer sig om bortfald af den foreslåede bevilling til opførelse af en ambassadeejendom i Washington. Det drejer sig om 6 mill. kr., og vi har hele tiden været imod denne bevilling, idet vi har holdt på, at man måtte kunne skaffe sig lejeboliger uden at skulle investere så store beløb.

Ændringsforslag nr. 503 er en tekstanmærkning til § 30 vedrørende garanti for lån til iværksættelse af egnsudviklingsprojekter; det drejer sig om 50 mill. kr. Fra vor side stemte vi imod loven om egnsudvikling, og derfor vil vi også stemme imod disse ekstra 50 mill. kr.

Det drejer sig i alt om godt og vel 70 mill. kr., som vi går imod, plus de 6 mill. kr., som 3 af mine partifæller derudover går imod.

Thestrup: På mit partis vegne skal jeg gøre nogle bemærkninger til de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 182 til § 15 om forhøjelse af honorarerne til formændene for bestyrelserne i mødrehjælpsinstitutionerne uden for København på i alt 12 915 kr. skal jeg anbefale at stemme imod.

Ændringsforslag nr. 187 til § 15 om bortfald af den foreslåede bevilling til leje af nyt lokale til mødrehjælpsinstitutionen i Ålborg i Arbejdsmændenes Fællesorganisations nye bygning på 24 720 kr. skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 192 til § 15 om bortfald af den foreslåede bevilling til honorarer på 33 390 kr. til medlemmerne af det nævn, der i henhold til mødrehjælpsloven § 6 A, stk. 3, er nedsat, skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 193 til § 15 om leje af lokale til socialforskningsinstituttet på 51 500 kr. skal jeg anbefale at stemme imod.

[Thestrup.]

Ændringsforslag nr. 234 til § 17 om 5,1 mill. kr. til projektering og undersøgelse og andre udgifter vedrørende egnsudviklingsrådet skal jeg anbefale at stemme imod.

Ændringsforslag nr. 287 til § 20 om bortfald af den foreslåede forhøjelse på 13 800 kr. i tilskud til en arbejderhøjskole på Frederiksberg og Arbejdernes Oplysningsforbund skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 377 til § 20 om bortfald af den foreslåede bevilling på 595 000 kr. til opførelse af en ny malersal til det kgl. teater skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 384 til § 20 om tilskud på 240 750 kr. til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense skal jeg anbefale at stemme imod.

Ændringsforslag nr. 424 til § 27 om udbygning af Københavns lufthavn for 10 mill. kr. skal jeg anbefale at stemme imod.

Ændringsforslag nr. 428 til § 27 om bortfald af den foreslåede bevilling til opførelse af en lufthavnsbygning i Sdr. Strømfjord på 6 mill. kr. skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 441 til § 27 om bortfald af den foreslåede bevilling til opførelse af en ambassadeejendom i Washington på 6 mill. kr. skal jeg anbefale at stemme for.

Ændringsforslag nr. 503 om statsgaranti for lån til iværksættelse af egnsudviklingsprojekter på 50 mill. kr. skal jeg anbefale at stemme imod.

Jeg kan som begrundelse for den stilling, mit parti har taget til de enkelte forslag med undtagelse af ændringsforslag nr. 428, lufthavnsbygningen i Sdr. Strømfjord, henviser til det, som det ærede medlem hr. Jensen-Broby har anført. Vore begrundelser for at stemme, som jeg her har foreslået, er nøjagtigt de samme som de begrundelser, det ærede medlem har anført.

Hvad angår ændringsforslag nr. 428, er den stilling, vi har taget, begrundet i, at vi finder, at statens byrder, hvis det stillede ændringsforslag vedtages, bliver større, end rimeligt er, og at bl. a. SAS burde have båret noget mere.

De uden for betænkningen stillede ændringsforslag kan mit parti ikke stemme for.

Alfred Jensen: Det er ikke muligt for ordføreren for den kommunistiske gruppe at tage stilling til alle de foreliggende æn-

dringsforslag. Det drejer sig i år om 503, og det viser sig, at antallet af ændringsforslag tager til år for år. Det har tilsyneladende ikke hjulpet meget, at man udskød fremsættelsen af finanslovsforslaget fra oktober til slutningen af november. Før forfatningsændringen, og dermed også før ændringen af tidspunktet for finanslovsforslagets fremsættelse, klarede man sig med omkring 400 ændringsforslag; i år er vi altså kommet op på 503, i fjor var vi dog kun oppe på 450.

Det er klart, at en gruppe som den, jeg tilhører, ikke har mulighed for at gå i enkeltheder vedrørende forslaget og heller ikke mulighed for at fremføre sine synspunkter fra talerstolen, al den stund der kun er 30 minutter til vor rådighed. Derfor har vi gennem årene været nødt til kun at tage stilling til de ændringsforslag, vi mente vi burde tage stilling til, og desuden til de ændringsforslag, hvorom der i finansudvalget er strid. Denne fremgangsmåde vil jeg naturligvis også benytte i år.

Den omstændighed, at vi ikke omtaler de øvrige ændringsforslag, betyder hverken, at vi går ind for dem, eller at vi tager afstand fra dem; det betyder blot, at vi afstår fra at tage stilling til dem, og vi må som følge deraf også være frit stillet i vor omtale af disse spørgsmål. Hvad jeg derfor vil omtale, er for det første ændringsforslag nr. 20 i betænkningen, de 12 ændringsforslag, hvorom der er uenighed, og endelig de 5 ændringsforslag, som jeg på den kommunistiske gruppes vegne står som ordfører for.

Ændringsforslag nr. 20 i betænkningen er jo en tekstanmærkning, som vi har haft gennem årene, ganske vist under forskellige former. Den første del af den drejer sig om lempelse i reglerne for opgørelse af varelagre m. m. for handlende, næringsdrivende og andre og desuden om skattefri afskrivninger. Den anden del drejer sig om forskudsafskrivning på maskiner og driftsmidler. Vi har gennem årene gjort gældende, at den del af befolkningen skattemæssigt indtog en temmelig gunstig stilling, og at der derfor ingen grund var til at favorisere den yderligere. Derfor har vi det ene år efter det andet stemt imod ændringsforslag af denne art, og det vil vi også gøre i år.

Dernæst de ændringsforslag, hvorom der er strid. Vi er positivt indstillet over for

[Alfred Jensen.]

mødrehjælpsinstitutionerne, og derfor stemmer vi selv sagt for ændringsforslag nr. 182, der er stillet af socialministeren og tiltrådt af et flertal. Jeg skal ikke kunne afgøre, om det her foreslåede beløb er passende, og det samme gælder beløbet 33 390 kr. i ændringsforslag nr. 192 til det i henhold til mødrehjælpsloven nedsatte nævn. Men da vi som sagt er positivt indstillet, kan vi stemme for ændringsforslag nr. 182 og må derfor stemme imod de ændringsforslag, som er stillet under nr. 187 og 192. Jeg tør som sagt ikke afgøre, om de her opførte beløb er passende; men skal man have sådanne institutioner, og skal de virke tilfredsstillende, er det klart, at der også må midler til, og dem går vi ind for med den reservation, jeg her har taget.

Ændringsforslag nr. 193, stillet af socialministeren, angående socialforskningsinstituttet går vi ind for.

Ændringsforslag nr. 234 til § 17 om egnsudviklingsrådet, stillet af handelsministeren, går vi også ind for som konsekvens af den stilling, vi har taget til denne lovgivning.

Jeg har, da jeg læste ændringsforslagene igennem, naturligvis forsøgt at finde ud af, om der i de reservationer, der var taget fra mindretallets side, skulle være et eller andet, der måske kunne få os til at nære betænkelighed ved at gå ind for nogle af de foreslåede bevillinger. Jeg har med flid hørt efter, hvad der blev sagt af såvel det ærede medlem hr. Jensen-Broby som af det ærede medlem hr. Thestrup, men jeg må sige, at jeg har ikke fået megen vejledning; jeg har faktisk ikke fået mere at vide, end hvad jeg kunne se af betænkningen, og så lige den omstændighed, at de varmt anbefaler deres ændringsforslag. Det gik jeg på forhånd ud fra at de ville gøre, men jeg havde regnet med, at der, for at man kunne opnå større tilslutning til forslagene, ville blive givet en forklaring på, hvorfor man kom med disse ændringsforslag. Jeg har altså ikke fået nogen forklaring på, hvorfor man har stillet ændringsforslag nr. 287, som går ud på at skære beløbet på 60 000 kr. ned med 13 800 kr. Jeg kan kun finde én forklaring; at det drejer sig om en bevilling til Arbejderhøjskolen på Frederiksberg og Arbejdernes Oplysnings-

forbund; men det er måske også tilstrækkeligt. Da der som sagt ikke er givet nogen som helst motivering herfor og vi altså ikke kan se, om der er nogen rimelighed i denne nedskæring, kan vi ikke gå ind for dette ændringsforslag, men må stemme imod det.

På samme måde forholder det sig med de fleste af de øvrige ændringsforslag, som mindretallet har stillet, og derfor kan jeg gøre det næsten lige så kort, som de to varmhjertede ordførere har gjort, og blot sige, at nr. 377 om en ny malersal på det kgl. teater vil vi stemme imod.

Derimod må jeg give tilslutning til det af den højtærede undervisningsminister stillede ændringsforslag nr. 384, om tilskud til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense. Da der ikke er givet megen motivering, hverken for selve ændringsforslaget eller for reservationen over for det, behøver jeg heller ikke at gøre det. Min gruppe har den opfattelse, at man bør understøtte disse orkestre, og vi vil derfor stemme for ændringsforslag nr. 384.

Det samme gælder ændringsforslag nr. 424 angående udbygning af Københavns lufthavn. Vi har naturligvis ingen mulighed for at se, hvad de foreslåede 10 mill. kr. skal bruges til. Vi har kun det at holde os til, som står i aktstykket, der er sendt fra ministeriet for offentlige arbejder til finansudvalget. Jeg opfatter det sådan, at visse ting er blevet dyrere, andre ting skal fremskyndes og visse beløb overføres til andre poster. Hvis jeg har ret i denne formodning, ligger der altså heri en begrundelse for, at vi vil stemme for dette forslag.

Hvad ændringsforslag nr. 428, stillet af et mindretal, angår, skal jeg sige følgende. Vi har den opfattelse, at skal der drives trafik på denne rute, bør man også drage omsorg for, at de, der skal befare ruten, får den service, som er fornøden selv i de værste situationer. Derfor ser vi ikke rettere, end at man er nødt til at arrangere sig som oprindeligt foreslået, og det vil altså sige, at vi stemmer imod ændringsforslag nr. 428.

I anledning af ændringsforslag nr. 441, stillet af et mindretal, kan man naturligvis have sine betænkeligheder med hensyn til de mange penge, der foreslås til opførelse af en ambassadeejendom i Washington.

[Alfred Jensen.]

Hvis ikke jeg husker fejl, har dette spørgsmål tidligere været behandlet her, og det blev vist også dengang godtgjort, at det ikke har været muligt at skaffe tilfredsstillende forhold for ambassaden, uden at man skred til opførelse af egen bygning. Hvis det er rigtigt, må man naturligvis gå ind for det oprindelige forslag. Jeg kan her tage samme reservation, som jeg har gjort ved andre forhold: at angående beløbet er vi ikke i stand til at afgøre, om det er passende. Men vi har den opfattelse, at ambassaden må have rimelige forhold at arbejde under, og kan de ikke tilvejebringes på anden måde end ved, at man bygger, må man gå ind for det. Det vil altså sige, at vi under disse omstændigheder ikke kan stemme for ændringsforslaget under nr. 441, men vil stemme imod det.

Endelig er der til § 30 stillet forslag om en ny tekstanmærkning, hvorved der gives handelsministeren bemyndigelse til at give garanti for lån og i visse tilfælde at yde lån til egnsudviklingsplaner. Vi har den opfattelse, at de penge, der ofres her, er givet godt ud, og vi ser snarere med glæde på, om der investeres flere midler i dette end færre. Derfor kan vi stemme for denne tekstanmærkning.

Jeg skal dernæst tage fat på de 5 ændringsforslag, som den kommunistiske gruppe har stillet. Nogle af dem er gamle kendinge, et enkelt er nyt.

Ændringsforslag nr. 1 er stillet til § 21, tekstanmærkning nr. 1, vedrørende bestemmelserne om soldaternes lønninger. Jeg har tidligere ikke alene ved behandlingen af finansloven, men også ved behandlingen af andre love kritiseret, at soldaterlønningerne ikke er blevet forhøjet. Så vidt jeg har kunnet konstatere, er der ingen, der vil afvise, at lønningerne skal forhøjes. Man har diskuteret, hvorvidt det rette tidspunkt er inde nu i forbindelse med tredje behandling af finansloven, eller om man skulle vente, til der kom en ny forsvarsordning. Jeg forstår ikke disse betænkeligheder. Det forekommer mig, at man længe har haft en moralsk forpligtelse til at foretage en sådan forhøjelse af de værnepligtige meniges lønninger, og det forekommer mig, at det især i år er nødvendigt, eftersom man i fjor gennemførte forbedringer i samtlige tjene-

stemænds lønninger, herunder også officerernes lønninger. Det er da ganske urimeligt, at man ved afslutningen af det finansår, hvori den nye lønningsslov er trådt i kraft, ikke også tager fat på soldaterlønningerne. Derfor har vi ment det rigtigst også i år at fastslå, at dette problem er til stede, og at det må løses. Vi foreslår det løst på samme måde, som vi har gjort gennem flere år, nemlig ved at der nu bliver én løn for værnepligtige menige, og den skal være 4 kr. pr. dag fra den første dag, de indtræder i hæren. Vi foreslår altså, at den graduering, der findes i tekstanmærkning nr. 1, udgår og erstattes af disse 4 kr. Jeg skal anbefale, at man tager positiv stilling til dette ændringsforslag.

Det næste ændringsforslag er ligeledes til tekstanmærkning nr. 1, denne gang til stk. 2, der drejer sig om hjemsendelsespengene. Det ændringsforslag, vi har stillet, går ud på, at nogle få ord i anden linje udgår, nemlig ordene „efter fradrag af eventuel tjenstlig gæld m. v.“ Vi opfatter hjemsendelsespengene som et beløb, de hjemsendte skal have til brug ved, hvad skal jeg sige, retableringen af det forhold, de havde, før de trådte ind i militærtjenesten, og det er vor opfattelse, at de, der sendes hjem, i de aller, allerfleste tilfælde har brug for en sådan sum penge, og derfor forekommer det os ikke rigtigt, at man foretager nogen reduktion i hjemsendelsespengene. Nu ved jo enhver, at det er almindeligt, at man tilbageholder penge for tabte effekter, munderingseffekter, og hvad det nu kan dreje sig om, og hvis det ikke var andet, så var det måske ikke så slemt, men det drejer sig faktisk om mere, idet det også drejer sig om de sagsomkostninger, adskillige værnepligtige pådrager sig, al den stund de kommer i klammeri med lovgivningen og får en sag på halsen. Det har i adskillige tilfælde medført, at man har tilbageholdt penge til sagsomkostninger, selv for sager, der ikke er færdigbehandlet. Det forekommer os ikke at være rimeligt. Jeg skal ikke komme med de juridiske overvejelser, der kan gøres gældende her. Jeg ønsker blot at sammenligne soldaternes hjemsendelsespenge med feriepenge eller underholdsbidrag, som arbejdsgiverne ikke uden videre kan holde tilbage. Der foreligger også kendelser, hvorefter en kommune

[Alfred Jensen.]

ikke kan tilbageholde skyldig skat i feriepenge. Det er blevet fastslået, at feriepenge er midler, som den pågældende skal have til leveomkostninger i ferietiden. Skal kommunen eller arbejdsgiveren have dækning hos de pågældende, må de gå andre veje, og det vil vi også mene må være tilfældet med hensyn til hjemsendelsespenge. Urimeligt bliver det i hvert fald, når man tager sagsomkostninger for sager, der ikke er endeligt afgjort.

Jeg står her med et brev fra en hjemsendt værnepligtig, som har fået en dom på nogle dages kvarterarrest for udeblivelse fra tjenesten. Jeg ved ikke, hvad der taler mod domfældelsen, men jeg ved, at den domfældte har benyttet sig af retten til at appellere. Til trods for dette har man tilbageholdt hans hjemsendelsespenge i et sådant omfang, at han nu, da sagen skal behandles her i København, ikke er i besiddelse af de midler, som er fornødne, for at han kan rejse ind for at tale med sagføreren og møde frem i retten. Der blev af hjemsendelsespenge kun 30 kr. tilbage. Jeg ved ikke, hvordan jurister bedømmer dette forhold, men jeg ved, at man pukker på den omtalte bestemmelse i lovgivningen og siger, at den ikke alene hjemler ret, men også indeholder en forpligtelse til at tilbageholde pengene.

Vi har ikke den opfattelse, og har derfor stillet et ændringsforslag, som går ud på, at man ikke skal tilbageholde hjemsendelsespenge for tjenstlig gæld m. v., og jeg anbefaler, at man tager en velvillig stilling til dette ændringsforslag. Jeg vil håbe, at man vedtager det her, men gør man ikke det, må jeg opfordre det udvalg, som skal behandle forsvarsordningen, at se på dette problem, som må løses og, så vidt jeg kan se, må løses sådan, at forholdene på dette område kommer i overensstemmelse med almindelig praksis og lovgivning på andre områder, som jeg mener kan sammenlignes med hjemsendelsespenge.

Dernæst foreslår vi i ændringsforslag nr. 3,

at der i samme tekstanmærkning indføjes et nyt stykke, som siger:

„Værnepligtige menige erholder endvidere vederlagsfrit vask og toiletartikler, samt 10 cigaretter daglig og en orlovsrejse månedlig.“

Jeg skal ikke komme med en yderligere motivering for dette ændringsforslag, jeg har motiveret det før, og det taler for sig selv. De, der ved, hvilke vanskeligheder soldaterne har med at få pengene til at slå til, må erkende, at man på dette område kunne forbedre de værnepligtiges forhold.

Endvidere har vi som ændringsforslag nr. 4 foreslået en ny tekstanmærkning, som går ud på, at tjenestetiden nedsættes til 12 måneder for de våbenarter, der før tjenestetidsforhøjelsen havde enten 12 måneders tjenestetid eller en tjenestetid, der var kortere. Det forekommer mig, at det på baggrund af den debat, der har været ført om frivillige i hæren og tjenestetidens længde, er nødvendigt at fastslå, at tjenestetiden må sættes ned, og at den kan sættes ned. Derfor har vi stillet dette ændringsforslag, som jeg anbefaler til vedtagelse.

Endelig har vi i et ændringsforslag til § 28 foreslået at ændre i tekstanmærkning nr. 2, sidste linje, således at det beløb på 30 mill. kr., der dér stilles til rådighed for beskæftigelsesforanstaltninger, forhøjes til 60 mill. kr. Vi stiller dette ændringsforslag, fordi vi har den opfattelse, at arbejdsløsheden også i dette finansår vil være urimelig hård i visse egne, og at det derfor er ønskværdigt, at der træffes alle mulige foranstaltninger for at sikre ikke mindst — jeg kan godt sige først og fremmest — de arbejdsmænd, som går ledige måned efter måned ude i landdistrikterne og først og fremmest naturligvis i de områder, som her i folketinget er blevet betegnet som underudviklede områder, en mulighed for at få arbejde og en rimelig fortjeneste. Vi stiller dette ændringsforslag, fordi vi mener, at det er det mindste, man kan gøre for at komme de arbejdsløse i disse egne til hjælp foruden at støtte dem gen-

[Alfred Jensen.]

nem egnsudviklingsplaner. Jeg ved meget vel, at ministeren kan sige, at han altid har mulighed for at gå til finansudvalget, og det er naturligvis rigtigt, men så kan man måske få en lang debat her og måske meget skriveri om, hvorvidt det foreslåede er nødvendigt. Vi må mene, at det er rigtigere at skrive 60 mill. kr. for også derigennem at animere kommunerne til at udarbejde planer og indsende forslag. Det er klart, at hvis rammen udvides til 60 mill. kr., vil man være mere opmærksom på bestemmelsen, og så vil man også med større fortrøstning gå i gang med opgaverne.

Jeg skal anbefale vore ændringsforslag til velvillig behandling og vedtagelse.

Carl Petersen: Jeg skal på mit partis vegne anbefale samtlige ændringsforslag til vedtagelse med undtagelse af ændringsforslag nr. 187, 192, 287, 377, 428 og 441, som jeg skal anbefale at man stemmer imod.

Jeg finder ingen anledning til at gå ind i en debat om de ændringsforslag, som mindretallet har ønsket gennemført. De går ud på, at de beløb, der er tale om, og som er foreslået af de forskellige ministre, enten begrænses eller helt udgår af forslaget. De begrundelser, som de højtærede ministre har givet ved samråd i finansudvalget eller ved deres skriftlige indlæg, har overbevist mit parti om nødvendigheden af, at netop disse beløb bruges, og jeg anbefaler derfor, at man stemmer imod mindretallets ændringsforslag, som ville reducere disse beløb.

Jeg skal endvidere anbefale at stemme imod de ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen.

Lannung: Jeg skal ikke gå ind på hvert enkelt af de foreliggende ændringsforslag, som jeg har taget stilling til i tillægsbetænkningen. Jeg kan indskrænke mig til at gøre bemærkning om nogle få ændringsforslag.

Jeg vil om ændringsforslag nr. 384, tilskud til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense, gerne sige, at der er ydet tilskud til de 3 byorkestre i Århus, Ålborg og Odense i mere end 20 år, oprindeligt forholdsvis små beløb, senere større beløb, efterhånden som kommunerne selv kom ind

i billedet og bevilgede betydelige beløb. Efterhånden blev det til en nogenlunde fast aftale, at kommunerne betalte halvdelen af omkostningerne og staten den anden halvdel. I nogle tilfælde har kommunerne dog måttet yde større beløb. Oprindeligt fik byorkestrene den væsentligste del af statens tilskud som finanslovbevillinger, men efterhånden har man fremskaffet de nødvendige midler dels gennem filmspenge, dels gennem tipspenge og endelig gennem kulturfonden. Sidste år skaffede staten støtte til orkestrene til veje alene gennem tipspengene og kulturfonden, men for 1956-57 blev der som finanslovbevilling på tillægsbevillingsloven fremskaffet 183 000 kr.

Det er altså ikke et nyt, uoverskueligt område, man bevæger sig på. Der er i finanslovens aktstykker gjort rede for, hvordan pengene anvendes, og hvilke beløb der fra anden side, det vil sige kommunernes, ydes, og derfor er det i hvert tilfælde vanskeligt at forstå, hvordan man pludselig fra venstres og det konservative folkepartis side sætter sig imod, at orkestrene modtager støtte på finansloven. Det var ønskeligt, om man kunne nå frem til en fastere ordning, og det var vel også ønskeligt, om dette skete gennem en lov, hvad den højtærede undervisningsminister over for finansudvalget har givet udtryk for, men ministeren har samtidig gjort opmærksom på, at der er visse forbindelser mellem byorkestrene og landsdelsscenerne, og at det derfor måske kunne være rimeligt, hvis en lovgivning skal gennemføres, at det da kunne ske samtidig for landsdelsorkestrene og landsdelsscenerne.

På justitsministeriets budget er opført en bevilling til landsdelsscenerne på 900 000 kr. for det kommende år, en bevilling, som alle parter har givet tilslutning til. Det kan måske derfor synes vanskeligt at finde nogen saglig begrundelse for det standpunkt, som venstre og det konservative folkeparti indtager til landsdelsorkestrene. Det er al ære værd, at vore større byer støtter musiklivet, og det kan måske synes mærkeligt, at staten over for provinsbyerne holder sig tilbage med støtten til musiklivet, når man dog fra alle sider er enig om at ofre betydelige beløb fra det offentliges side på musiklivets udvikling, for teater- og musik-

[Lannung.]

livet i København. Med den betydning for det lokale musikliv, som landsdelsorkestrene har, vil jeg da også tro, at de folketingsmænd, der repræsenterer disse byer, hvilke politiske partier de end tilhører, vil anse det for rimeligt, når byen ofrer så mange penge på musikken, at staten da også træder til med støtte. Jeg gentager, at det ikke er noget nyt og ukendt og uovervejset, at der ydes støtte fra staten til byorkestrene. Det har været praktiseret i mere end 20 år. Det nye i sagen er, at man finder et påskud til at nægte gennemførelse af statsstøtte til dette formål. Jeg skal anbefale ændringsforslaget.

Jeg skal også anbefale, at man stemmer for udbygningen af lufthavnen i Kastrup, ændringsforslag nr. 424, og imod ændringsforslag nr. 428 om, at kontoen vedrørende en lufthavnsbygning i Sdr. Strømfjord skal udgå. I sidste henseende kan jeg henvise til finansudvalgets ærede formands energiske og udmærkede tale her.

Begge bevillinger er i høj grad i den skandinaviske luftfarts og i erhvervslivets interesse, og lad mig i anledning af vanskelighederne i arbejdsforholdene inden for SAS sige, at da jeg forleden foretog en rejse ude omkring i Europa, kunne jeg ikke undgå at møde meget stærke vidnesbyrd i alle de store lufthavnscentre, bl. a. fra personer med stor sympati for skandinavisk luftfart, om, i hvor høj grad den stedfindende arbejdsstandsning er skadelig både for SAS-trafikken og den goodwill og hele placering, SAS har i erhvervslivet.

Jeg kunne måske derfor, hvis der ikke nu findes en løsning ved frivillig voldgift, have lov til at henstille til overvejelse, om det eventuelt af den danske regering, som jo af mange grunde, også direkte økonomiske, er stærkt interesseret i, at det går SAS godt, vil være muligt at tage skridt med henblik på, at der på anden måde nås en løsning, sådan at SAS igen kan komme i gang i fuldt omfang.

Med hensyn til mindretallets ændringsforslag vil jeg til belysning af styrken af deres mere eller mindre, navnlig mindre gode begrundelse specielt vedrørende forslaget om bortfald af den foreslåede bevilling til opførelse af en ambassadeejendom i Washington, ændringsforslag nr. 441, minde

om 3 ting. Bevillingen blev for det første vedtaget, fordi de nuværende 3 kontorbygninger er så faldefærdige, at ambassaden enten måtte rykke ud af dem snarest eller foretage en omfattende istandsættelse, der ikke ansås for forsvarlig, fordi den blev meget dyr uden at bringe nogen rationel løsning af de foreliggende kontorproblemer. Det kan enhver, der har set disse bygninger, vist slutte sig til.

For det andet, fordi finansudvalget på forslag fra oppositionen før vedtagelsen havde udbedt sig en udtalelse fra kommissionen vedrørende udenrigstjenesten om opførelse af ambassadeejendommen i Washington, og resultatet blev, at de i det kommissionsudvalg, der fik spørgsmålet forelagt, deltagende repræsentanter fra erhvervsorganisationerne og statsadministrationens repræsentanter var enige om, at det ville være sagligt rigtigt og ønskeligt, at byggeriet gennemførtes. Som deltager i det udvalgs-møde, der svarede positivt kan jeg bekræfte, at alle de store erhvervs repræsentanter var med; det gjaldt formanden for Landbrugsrådet, formanden for Industrirådet, formanden for Grosserer-Societetets Komité og formanden for Søfartsrådet, og de gik stærkt og enstemmigt ind for, at man straks gik i gang med byggeriet. Hertil kommer, at vi allerede temmelig længe havde haft og stadig har løbende udgifter på byggegrunden i Washington, som for øvrigt er erhvervet under den venstre-konservative regering, altså medens det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft var udenrigsminister. Under disse omstændigheder og med de grunde in mente, som jeg her har fremført, og ikke mindst på baggrund af erhvervsrepræsentanternes ubetingede tilslutning til byggeriet må det unægtelig virke mildest talt meget ejendommeligt, når venstre og det konservative folkeparti minus én retfærdig, det ærede medlem hr. Poul Claussen, nu ønsker, at denne bevilling skal bortfalde. Det stiller deres saglighed i et noget ejendommeligt lys. Jeg skal anbefale at stemme imod deres forslag.

Med hensyn til de sædvanlige kommunistiske paradeforslag, i dette tilfælde specielt til § 21 vedrørende forsvaret, skal jeg henvise til, at hele dette spørgsmål jo nu er til behandling her i tinget og i det nedsatte udvalg, og anbefale at stemme imod.

J. M. Pedersen: Jeg vil gerne anbefale at stemme imod de ændringsforslag, som er stillet af mindretallene.

Med hensyn til ændringsforslagene i betænkningen vil jeg anbefale at stemme for ændringsforslag nr. 110 samt nr. 182, stillet af socialministeren. Ændringsforslagene nr. 187 og 192 vil jeg anbefale at stemme imod. Mit parti er godt klar over, at udgifterne på mødrehjælpens konti stiger meget stærkt, og vi følger da også opmærksomt med for at se, om man kan nå frem til besparelser på disse områder, men det er jo nu engang en lov, som er vedtaget, og det er vel nærmest den svangerskabslov, der blev vedtaget for et par år siden, som forøger udgifterne meget stærkt. Vi vil som sagt følge det med opmærksomhed, og kan vi få det afviklet under en eller anden form eller få udgifterne sat ned, vil vi gerne være med til det frem i tiden.

Ændringsforslag nr. 193, stillet af socialministeren, vil jeg anbefale at stemme for, ligesom jeg anbefaler at stemme for ændringsforslag nr. 234, hvorimod jeg anbefaler at stemme imod ændringsforslag nr. 287 og ændringsforslag nr. 377.

Ændringsforslag nr. 384, der drejer sig om tilskud til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense, er jo et af de mest interessante. Venstre og det konservative folkeparti vil ikke længere være med til at give tilskud til disse byorkestre, hvilket de har været med til gennem mange år, jeg har ikke undersøgt, hvor mange, men efter den foregående talers udtalelse har de været med til det gennem 20 år. Det er ærligt talt lidt pudsigt, at de nu pludselig holder op med at ville støtte disse landsdelsorkestre. Det plejer at blive fremhævet fra de ærede partiets side, at de før har villet stemme for det, fordi de er stærkt tilhængere af det kulturelle. Derfor kunne jeg fristes til at spørge, om der er sket en forandring i de ærede medlemmers kulturelle interesser, efter at retsforbundet er blevet medlem af finansudvalget, for det er fra det tidspunkt, de to partier kun vil stemme imod. Kulturen må jo være svundet bort efter det chok, de har fået, da vi kom med i finansudvalget. Jeg synes, det er en lidt underlig stilling at indtage.

Når vi hele tiden har stemt imod forslaget, er det ikke, fordi vi er modstandere af

kulturen — jeg kan også godt lide musik — men jeg synes, at de, der skal høre musikken, selv må betale for det; det er det synspunkt, vi gør gældende. Vi finder ikke, at vi herinde har mandat til gennem skatterne at opkræve tilskud til orkestre fra folk, som ikke har lejlighed til at høre dem. Det er jo mange byer, som har orkestre, de selv betaler ved tilskud gennem kommuneskatterne. Jeg kan f. eks. nævne Silkeborg, som også har et byorkester, og som intet statstilskud får, men selv betaler det — al ære og respekt for det, det skal vi ikke blande os i herinde — men som sagt synes jeg ikke, at vi har noget som helst mandat til at sige til skatteyderne i Silkeborg: efter at I selv har betalt jeres orkester, så idømmer vi jer en afgift til orkestrene i Ålborg, Århus og Odense, for at Odenses orkester kan trutte i hornene, når det ærede medlem hr. Poul Sørensen og jeg kommer hjem til Odense. Nej, så må vi også selv betale.

De tre store byer må have bedre råd til selv at betale end de mindre byer. Det må være vejen frem, holder jeg på; de store byer må selv afholde udgifterne. De kan ligefrem ikke være bekendt, at de ikke selv kan klare opgaven, når mindre byer kan. Jeg synes, det er helt urimeligt at give tilskud til de store byers orkestre, medens de små byers orkestre skal klare sig selv og vi skal sige til dem: vi er godt klar over, at I ikke er så mange til at klare opgaven, men det bryder vi os ikke om, I må selv klare det. Det er en mærkelig stilling at tage.

Jeg lagde også mærke til ved første behandling af finanslovsforslaget, at det ærede medlem hr. Poul Sørensen var meget ked af, at dette problem ikke bliver løst. Ja men hvis det ærede medlem er så ked af, at byorkestrene ikke får deres tilskud, er det da forfærdeligt let at give partiets medlemmer af finansudvalget tilladelse til at stemme, som de har gjort igennem 20 år. Hvorfor skulle der skiftes standpunkt? Bare fordi der nu skal være lidt taktisk spil i det. Og når der kræves et lovforslag, er det jo ikke, fordi det konservative folkeparti og venstre er modstandere af, at der skal gives penge til det, nej, det er et taktisk spil. At der nu kræves et lovforslag for at få problemet løst, kan da vist ikke være alvor.

[J. M. Pedersen.]

Jeg kan ikke rigtig forstå det; for så kan vi da være sikre på, at statens udgifter bliver ganske betydeligt større. Og hvordan løser man i grunden en sådan opgave? Jeg har godt lagt mærke til, at der i de fleste af de love, vi laver herinde, står, at „denne lov gælder ikke for Grønland“. Skal vi så lave en lov om byorkestre, hvori der står: denne lov gælder kun for Århus, Ålborg og Odense, men ikke for den øvrige del af landet? Jeg kan dårlig tænke mig, at vi skal lave en sådan lov, og hvis vi ikke skal det, kan jeg ikke indse andet, end at orkestre i en række andre byer også vil komme og have tilskud ifølge loven, og så tror jeg nok, vi kan komme godt langt ud i uføret, for der er næppe en by her i Danmark, der ikke har et par stykker, der kan trutte i hornet, og som ikke er berettiget til at sige, at vi bør også have tilskud til vort orkester. Så er det først, det kan blive dyrt. Det kan da vist ikke være alvor, at man vil have dette gennemført.

Mit parti kan altså ikke tiltræde stats-tilskuddet til byorkestrene i Århus, Ålborg og Odense og må undlade at stemme om det stillede forslag. (*Afbrydelse.*) Ja, det er så ligetil. Vi vil ikke være med til at bevilge beløbene. Det var den samme stilling, vi tog i fjor.

Ændringsforslag nr. 424 vil jeg anbefale at man stemmer for.

Ændringsforslagene nr. 428 og 441 vil jeg anbefale at stemme imod.

Ændringsforslag nr. 441 er der også, synes jeg, noget mærkeligt ved. Det er dog en mærkelig stilling, de borgerlige partier tager i denne sag. Jeg vil gerne spørge: hvad var begrundelsen for at købe en byggegrundovre i Washington til ca. 700 000 kr. i 1952? Hvorfor købte man den grund? Var det ikke, fordi der skulle bygges en ambassadeejendom på den? Og hvis det er tilfældet, forstår jeg ikke, hvorfor de 2 partier ikke vil være med til at stemme for det; det kan da ikke være for, som det er blevet sagt af et par medlemmer, at der sker jo ikke så meget ved det, for grunden stiger derovre, vi kan sælge den igen og tjene penge på den; der er sikkert slet ikke noget i vejen for, at vi kan komme godt fra det økonomisk. Det er i og for sig interessant at lægge mærke til, at de borgerlige partier,

som dengang købte grunden, har opdaget, at der er noget, der hedder grundværdistigning i Washington, at der er noget, der hedder grundspekulation: der sker ikke noget ved det, for vi kan tjene penge på det. Men så er spørgsmålet, om skatteyderne i Danmark vil sige, at I skal bruge vore penge til at drive grundspekulation med i Washington. Jeg synes, det er et lidt mærkeligt standpunkt at tage. Jeg forstår det ikke rigtig; der må da vist være lidt taktisk spil med i det.

Ændringsforslag nr. 503 vil jeg anbefale at man stemmer for.

Finansministeren (Kampmann): Fra min side skal kun lyde tak, fordi finansudvalget i så stor fordragelighed har kunnet enes om godt 500 ændringsforslag til finanslovsforslaget for finansåret 1959-60.

Der er nu allerede sagt så meget om de ændringsforslag, man ikke har kunnet enes om, at det ikke er nødvendigt for mig at føje meget til. Dog må jeg give en lille kommentar til den udtalelse, der kom fra finansudvalgets formand. I og for sig er jeg ked af det, for vi er kun uenige én gang om året, resten af året plejer vi at være enige. Hver gang finansudvalgets formand tager ordet her, er jeg nødt til at komme med en kommentar. Formanden mente, at de ændringsforslag, som var stillet af mindretallet, ville medføre besparelser på henimod 70 mill. kr. Det er ikke ganske korrekt, idet ændringsforslag nr. 503 vedrører en statsgaranti på 50 mill. kr.; der er altså ikke tale om en udgift, og derfor skal dette beløb ikke lægges sammen med de andre. Tilbage bliver kun ca. 20 mill. kr. — jeg skal ikke fortsætte ret længe — men af de 20 mill. kr. ønsker formanden ikke at stemme for de 6, og så er der ikke så meget tilovers.

I øvrigt er det glædeligt, at de ændringsforslag, der her er stillet til finanslovsforslaget, medfører en merindtægt på ca. 40 mill. kr., hvorefter overskuddet på finanslovsforslaget, hvis det vedtages med disse ændringsforslag, kommer til at ligge omkring 450 mill. kr. Selv om det er noget mindre end for indeværende finansår, er det dog altså en stigning i forhold til det forslag, der blev fremsat her i slutningen af november.

Endelig skal jeg anbefale tinget at stemme imod de af det kommunistiske parti stillede

[Finansministeren.]

ændringsforslag. De 4 ændringsforslag til § 21 finder jeg det højst ejendommeligt at stille på et tidspunkt, hvor forsvarsspørgsmålet er gået til behandling i et udvalg. Vedrørende ændringsforslag nr. 5 kan jeg sige, at de 30 mill. kr., som er anført i tekstanmærkning nr. 2 til § 28, er fuldt ud tilstrækkeligt til at dække det behov, der er i øjeblikket. Det er jo heldigvis således, at beskæftigelsen er stærkt stigende.

Ninn-Hansen: Det ærede medlem hr. Lannung fremsatte nogle særdeles interessante bemærkninger angående SAS-konflikten. Det ærede medlem fremhævede, at der kan være særdeles mange grunde til at få standset denne konflikt, og det kan det ærede medlem jo have ret i. Det ærede medlem omtalte i den forbindelse den frivillige voldgift og tilføjede, at hvis man ikke herigennem kunne opnå en løsning, måtte man finde en anden måde. Hvilken anden måde er det, det ærede medlem tænker på? Jeg tror, det har betydelig interesse at få at vide, hvilke midler det er, det ærede medlem ønsker at stille til rådighed for at få løst den konflikt, som her er tale om.

Lannung: Hvad jeg tænkte mig, var, at det måske ville være muligt fra dansk side at henstille til den svenske regering, at man så på, hvilke muligheder der kunne findes for at nå til en løsning.

Ninn-Hansen: Jeg vil gerne spørge det ærede medlem direkte, om han har tænkt på tvungen voldgift.

(Kort bemærkning).

Lannung: Jeg har ikke tænkt på noget bestemt i så henseende, blot tænkt, at der måske kunne være muligheder på den ene eller den anden måde for, at den svenske regering tog spørgsmålet op.

Gottschalek-Hansen: Det virker altid betryggende at mærke den principfasthed, som retsforbundet giver udtryk for her i salen. Formanden for retsforbundets gruppe har i et blad, der hedder Vejen Frem — i nummer 10, der udkom den 7. marts i år, udtalt — jeg beder om tilladelse til et citat —

„Jeg vil under ingen omstændigheder stemme for de bevillinger til orkestrene. Jeg har stemt imod, og det fortsætter jeg med!“

Her i salen har den ærede ordfører givet udtryk for, at man ville undlade at stemme. Det passer ikke sammen med det, som er udtalt i partiformandens eget blad for blot 14 dage siden. Jeg vil gerne have en forklaring på dette.

J. M. Pedersen: Jeg mener, at det går ud på det samme, når blot man siger, at retsforbundet ikke vil være med til at bevilge beløbet til disse orkestre.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene, og man gik til afstemning over ændringsforslagene efter en omdelt fortegnelse, hvori ændringsforslagene var ordnet efter ministerier.

Statsministeriet:

Ændringsforslag nr. 78 (lovforslagets § 5), ændringsforslag nr. 79 (lovforslagets § 6), ændringsforslag nr. 80 (lovforslagets § 7) og ændringsforslagene nr. 81-84 (lovforslagets § 8 A.)

vedtoges uden afstemning.

Udenrigsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 119-134 (lovforslagets § 10)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 441 (lovforslagets § 27)

forkastedes med 90 stemmer mod 46; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Landbrugsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 135-151 (lovforslagets § 11), ændringsforslagene nr. 442 og 443 (lovforslagets § 27) og ændringsforslag nr. 477 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Fiskeriministeriet:

Ændringsforslagene nr. 152-157 (lovforslagets § 12)

vedtoges uden afstemning.

Indenrigsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 158-170 (lovforslagets § 13), ændringsforslagene nr. 444-447 (lovforslagets § 27) og ændringsforslag nr. 480 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Boligministeriet:

Ændringsforslagene nr. 171-173 (lovforslagets § 14) og ændringsforslagene nr. 499 og 500 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Arbejdsministeriet:

Ændringsforslag nr. 194 (lovforslagets § 15) og ændringsforslag nr. 448 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 (lovforslagets § 28) uden for tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 3837)

forkastedes med 139 stemmer mod 5.

Socialministeriet:

Ændringsforslagene nr. 174-181 (lovforslagets § 15)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 182 (lovforslagets § 15)

vedtoges med 91 stemmer mod 51; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 183-186 (lovforslagets § 15)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 187 (lovforslagets § 15)

forkastedes med 91 stemmer mod 51; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 188-191 (lovforslagets § 15)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 192 (lovforslagets § 15)

forkastedes med 91 stemmer mod 50; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 193 (lovforslagets § 15)

vedtoges med 91 stemmer mod 51; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 449 (lovforslagets § 27) og ændringsforslagene nr. 481-486 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Ministeriet for offentlige arbejder:

Ændringsforslagene nr. 22-61 (lovforslagets § 2), ændringsforslagene nr. 195-206 (lovforslagets § 16), ændringsforslagene nr. 408-410 (lovforslagets § 26) og ændringsforslagene nr. 411-423 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 424 (lovforslagets § 27)

vedtoges med 93 stemmer mod 54.

Ændringsforslagene nr. 425 og 450 (lovforslagets § 27), ændringsforslagene nr. 469-474 (lovforslagets § 28) og ændringsforslagene nr. 487 og 489 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Ministeriet for Grønland:

Ændringsforslagene nr. 63-66 (lovforslagets § 2), ændringsforslagene nr. 85-118 (lovforslagets § 9) og ændringsforslag nr. 427 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 428 (lovforslagets § 27)

forkastedes med 95 stemmer mod 52.

Ændringsforslagene nr. 429-440 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Handelsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 207-233 (lovforslagets § 17)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 234 (lovforslagets § 17)
vedtoges med 91 stemmer mod 54; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 235 og 236 (lovforslagets § 17), ændringsforslag nr. 451 (lovforslagets § 27) og ændringsforslag nr. 478 (lovforslagets § 30)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 503 (lovforslagets § 30)
vedtoges med 91 stemmer mod 54; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Justitsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 237-267 (lovforslagets § 18) og ændringsforslagene nr. 452-456 (lovforslagets § 27)
vedtoges uden afstemning.

Kirkeministeriet:

Ændringsforslagene nr. 268-273 (lovforslagets § 19) og ændringsforslagene nr. 475 og 476 (lovforslagets § 28)
vedtoges uden afstemning.

Undervisningsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 67-72 (lovforslagets § 2) og ændringsforslagene nr. 274-286 (lovforslagets § 20)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 287 (lovforslagets § 20)
forkastedes med 91 stemmer mod 55; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 288-376 (lovforslagets § 20)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 377 (lovforslagets § 20)

forkastedes med 92 stemmer mod 52; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 378-383 (lovforslagets § 20)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 384 (lovforslagets § 20)
vedtoges med 87 stemmer mod 55; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 385-402 (lovforslagets § 20), ændringsforslag nr. 406 (lovforslagets § 25), ændringsforslagene nr. 457-465 og ændringsforslag nr. 468 (lovforslagets § 27) og ændringsforslagene nr. 479, 488 og 491 (lovforslagets § 30)
vedtoges uden afstemning.

Forsvarsministeriet:

Ændringsforslag nr. 62 (lovforslagets § 2) og ændringsforslag nr. 403 (lovforslagets § 21)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 (lovforslagets § 21) uden for tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen* m. fl. (se sp. 3837)
forkastedes med 130 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 (lovforslagets § 21) uden for tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen* m. fl. (se sp. 3837)
forkastedes med 130 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 (lovforslagets § 21) uden for tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen* m. fl. (se sp. 3837)
forkastedes med 130 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 (lovforslagets § 21) uden for tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen* m. fl. (se sp. 3837)

forkastedes med 131 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 426 og 466 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Finansministeriet:

Ændringsforslagene nr. 1-19 (lovforslagets § 1)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 (lovforslagets § 1)

forkastedes med 142 stemmer mod 5.

Ændringsforslag nr. 21 (lovforslagets § 1), ændringsforslagene nr. 73-76 (lovforslagets § 3), ændringsforslag nr. 77 (lovforslagets § 4), ændringsforslagene nr. 404 og 405 (lovforslagets § 22), ændringsforslag nr. 407 (lovforslagets § 26), ændringsforslag nr. 467 (lovforslagets § 27), ændringsforslagene nr. 490, 492-498, 501 og 502 (lovforslagets § 30) vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen om finanslovforslaget, idet finanslovforslaget som helhed vil komme til forhandling på mødet i morgen.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Bomholt): Herved har jeg den ære for det høje folketing at frem-

sætte forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse.

Som jeg tidligere har haft lejlighed til at nævne her i det høje ting, er der af arbejds- og socialministeriernes statsvidenskabelige konsulent foretaget en sammenligning mellem udviklingen i på den ene side størrelsen af de forskellige sociale ydelser og på den anden side arbejdsindtægten for ufaglærte arbejdere. Det har ved denne undersøgelse vist sig, at medens nogle af de sociale ydelser er steget i forhold til arbejdslønnen, er andre ydelser blevet forringet; blandt de sidste er arbejdsløshedsunderstøttelsen. Dette har foranlediget, at jeg har ladet iværksætte en undersøgelse med henblik på eventuelle ændringer af kassernes ydelser til de forsikrede.

Undersøgelsen og de forhandlinger, der i denne anledning skal føres, er endnu ikke afsluttet, og regeringen har derfor fundet det påkrævet, at der i år, som tilfældet har været det tidligere, gives kasserne en mulighed for at yde de medlemmer, som har haft en længere ledighed i denne vinter, en ekstraordinær hjælp.

Det er ganske vist ubestrideligt, at den samlede ledighed i det forløbne efterår og i indeværende vinter har været betydelig mindre end i de senere år. Dette er imidlertid ikke det samme som, at der ikke er et antal arbejdsløse, som har været ude af beskæftigelse igennem en lang periode, og som der derfor kan være lige så stor begrundelse for at yde en ekstraordinær hjælp som i tidligere år.

Det foreslås nu, at kasserne får adgang til at yde medlemmer, som har været ledige i mindst 90 dage i vinterhalvåret, en ekstra hjælp på 125 kr. til forsørgere og 85 kr. til andre forsikrede.

Forslaget medfører ikke udgifter for statskassen, idet der ikke er stillet forslag om ydelse af refusion til kasserne af udgifterne til den ekstraordinære hjælp.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.